

Fővárosi Ítéltábla mint másodfokú bíróság

4.Bf.139/2021/9.

A Fővárosi Ítéltábla mint másodfokú bíróság Budapesten, a 2021. október 21. napján tartott nyilvános ülésen kihirdette a következő

í t é l e t:

A költségvetési csalás büntette miatt Terhelt1 és társa ellen indított büntetőügyben a Fővárosi Törvényszék 2021. január 15. napján kihirdetett 17.B.668/2019/35. számú ítéletét Terhelt1 I. rendű vádlottra vonatkozóan annyiban változtatja meg, hogy a szabadságvesztés büntetése végrehajtásának próbaidejét 2 (kettő) évre mérsékli.

E vádlott személyazonosító okmányának száma helyesen: okmányszám1

Terhelt2 II. rendű vádlott lakcímében az irányítószám helyesen: irányítószám1.

Egyebekben az elsőfokú bíróság ítéletét Terhelt1 I. rendű és Terhelt2 II. rendű vádlottak tekintetében helybenhagyja.

Az ítélet ellen további fellebbezésnek nincs helye.

I n d o k o l á s

[1] A Fővárosi Törvényszék (a továbbiakban: törvényszék) a 2021. január 15-én kihirdetett 17.B.668/2019/35. számú ítéletében Terhelt1 I. rendű vádlottat bűnösnek mondta ki költségvetési csalás büntetében [a Büntető Törvénykönyvről szóló 2012. évi C. törvény (a továbbiakban: Btk.) 396. § (1) bekezdés a) pont, (4) bekezdés a) pont].

[2] A vádlottat 1 év 6 hónap szabadságvesztésre, 100 napi tétel pénzbüntetésre és 4 év a gazdálkodó szervezet általános vezetését ellátó szerv tagja vagy egyszemélyi vezetője foglalkozástól, továbbá gazdasági társaság vagy szövetkezet felügyelő bizottságának tagja foglalkozástól eltiltásra ítélte.

[3] A szabadságvesztés végrehajtását 4 év próbaidőre felfüggesztette.

[4] A szabadságvesztés végrehajtási fokozatát börtönben, a végrehajtás elrendelése esetére a feltételes szabadságra bocsátás legkorábbi időpontját a büntetés kétharmad részének kitöltését követő napban határozta meg.

[5] A pénzbüntetés egynapi tételének összegét 2000 forintban határozta meg, egyben megállapította, hogy az összesen 200.000 forint pénzbüntetést – meg nem fizetése esetén – szabadságvesztésre kell átváltoztatni.

[6] Terhelt2 II. rendű vádlottat bűnösnek mondta ki felbujtóként elkövetett költségvetési csalás bűntettében [Btk. 396. § (1) bekezdés a) pont, (4) bekezdés a) pont].

[7] E vádlottat 2 év szabadságvesztésre, 100 napi tétel pénzbüntetésre és 2 év közügyektől eltiltásra ítélte.

[8] A szabadságvesztés végrehajtási fokozatát börtönben, a feltételes szabadságra bocsátás legkorábbi időpontját a büntetés kétharmad részének kitöltését követő napban határozta meg.

[9] A pénzbüntetés egynapi tételének összegét 2000 forintban határozta meg, egyben megállapította, hogy az összesen 200.000 forint pénzbüntetést – meg nem fizetése esetén – szabadságvesztésre kell átváltoztatni.

[10] A bűnjelként kezelt iratok egy részét – a lefoglalás megszüntetése mellett – a cég1 f.a. részére rendelte kiadni, a másik része vonatkozásában az ügyiratok között történő kezelésről rendelkezett.

[11] Kötelezte a vádlottakat az eljárás során felmerült 40.960 forint bűnügyi költség egyetemleges megfizetésére.

[12] Az ítélet ellen az ügyészség mindkét vádlott terhére a büntetés súlyosítása, lényegesen hosszabb tartamú szabadságvesztés és közügyektől eltiltás kiszabása, Terhelt1 I. rendű vádlott védője elsődlegesen felmentés, másodlagosan enyhítés, míg Terhelt2 II. rendű vádlott és a védője elsődlegesen felmentés, másodlagosan enyhítés, a szabadságvesztés végrehajtásának felfüggesztése érdekében jelentettek be fellebbezést.

[13] Az ügyészség a fellebbezése írásban előterjesztett indokolásában a szabadságvesztés tartamát mindkét vádlott vonatkozásában eltúlzottan enyhének értékelte, függetlenül attól,

hogy a vádlottak az elkövetéskor büntetlen előéletűeknek minősültek, a bűncselekmény megvalósítása óta több mint hat év telt el, továbbá a költségvetésnek okozott vagyoni hátrány a különösen nagy vagyoni hátrány alsó határához közelít.

[14] Kérte figyelembe venni, hogy mindkét vádlott büntetőeljárás hatálya alatt állt a jelen ügy tárgyát képező cselekmény elkövetésekor, továbbá a terhükre megállapított bűncselekmény két évtől nyolc évig terjedő szabadságvesztéssel büntetendő, a középérték is öt év szabadságvesztés, így az ügyészségnek az előkészítő ülésen előterjesztett mértékes indítványa (3-3 év szabadságvesztés) is méltányosnak tekinthető.

[15] Ilyen büntetési tételek mellett Terhelt1 I. rendű vádlott tekintetében a 2 éves törvényi minimumot el nem érő, enyhítő szakasz alkalmazásával kiszabott, végrehajtásában felfüggesztett szabadságvesztés – a vádlott életkora és betegségei ellenére – eltúlzottan enyhe, míg Terhelt2 II. rendű vádlott esetében nem volt indokolt a szabadságvesztés tartamának a törvényi minimumban történő meghatározása. Mindkét vádlott vonatkozásában a büntetési célokat a középértékhez jobban közelítő szabadságvesztés és azzal arányos tartamú közügyektől eltiltás kiszabása szolgálná.

[16] A Fővárosi Fellebbviteli Főügyészség a büntetőügy irataival együtt megküldött BF.248/2021/2. számú átiratában – fenntartva az ügyészség fellebbezésének céljait és indokait – indítványozta, hogy az ítéltábla mindkét vádlottal szemben alkalmazzon súlyosabb büntetést.

[17] Az elsőfokú ítélet indokolásának Terhelt1 I. rendű vádlottra vonatkozó személyi részét kérte kiegészíteni a Ceglédi Járásbíróság 14.B.125/2014/14. számú ítéletére vonatkozó adatokkal.

[18] Érvelése szerint a törvényszék a büntetés kiszabása során irányadó körülményeket alapvetően megfelelően vette számba, azok csak annyiban szorulnak kiegészítésre, hogy a bűncselekmény elkövetése idején Terhelt1 I. rendű vádlott is büntetőeljárás hatálya alatt állt. Hangsúlyozta, hogy a vádlottakkal szemben nem tartja szükségesnek a középértéknek megfelelő tartamú szabadságvesztés kiszabását, az 5 évtől lefelé történő eltérésre van lehetőség, azonban nem a törvényszék által meghatározott mértékben. A túl enyhe büntetés ugyanis nem alkalmas a büntetési célok, a speciális és generális prevenció elérésére.

[19] Terhelt1 I. rendű vádlott védője fellebbezése írásos indokolásában előadta, hogy az elsőfokú ítélet a büntetőeljárásról szóló 2017. évi XC. törvény (a továbbiakban: Be.) 592. § (2) bekezdés c) és d) pontjaiban írt okokból részben megalapozatlan, mert a megállapított tényállás ellentétes az iratok tartalmával, valamint a törvényszék tényekből további tényre helytelenül következtetett.

[20] Sérelmezte, hogy a törvényszék nem értékelte megfelelően Terhelt2 II. rendű vádlott védekezését, illetve a házkutatás során a NAV munkatársai által is észlelt tény, amely szerint az adólevonási jog gyakorlásához szükséges költségzamlák is megsemmisültek a beázás során.

[21] Nem értett egyet a törvényszék érvelésével, miszerint becsléssel megállapított, levonásba helyezhető általános forgalmi adó nem létezik. E körben arra utalt, hogy a számlák megsemmisülése miatt Terhelt1 I. rendű vádlott nem tudta megítélni, hogy van-e áfa-fizetési kötelezettsége, vagy visszaigénylő pozícióban van. Védence nem nyomozó hatóság vagy közigazgatási szerv, ezért nem is volt tőle elvárható, hogy az üzleti partnereitől a költség számlákat beszerezze.

[22] A védő indítványozta, hogy a Be. 593. § (1) bekezdés a) és b) pontjainak alkalmazásával az ítéltábla Terhelt1 I. rendű vádlottat mentse fel a költségvetési csalás büntette miatt emelt vád alól.

[23] Fellebbezésének másodlagos, a szabadságvesztés tartamának jelentős mérséklésére irányuló célját azzal indokolta, hogy a védence 60 éves, súlyos betegségekkel, többek között – napi rendszerességgel – inzulinos injekciókkal kezelt cukorbetegséggel küzd, valamint az elsőfokú ítélet kihirdetése óta további időmúlás következett be. Reflektálva az ügyészégi fellebbezésben foglaltakra, a védő megjegyezte, hogy az elkövetés időpontjában valóban folyt büntető eljárás Terhelt1 I. rendű vádlott ellen, azonban más jellegű, kisebb jelentőségű bűncselekmény (szerzői jog megsértése) miatt, amely intézkedés alkalmazásával zárult.

[24] Terhelt2 II. rendű vádlott védője a fellebbezése írásbeli indokolásában kifejtette, hogy a nyomozás során és a törvényszéken lefolytatott bizonyítás eredményéből nem vonható le következtetés a vádlottak bűnösségére. Elfogadhatatlannak tartotta azt az érvelést, miszerint pusztán az áfa-fizetési kötelezettség elmulasztása miatt a költségvetési csalás valamennyi törvényi tényállási eleme megállapítható. Jelen ügyben semmilyen adat nem merült fel arra vonatkozóan, hogy károkozási szándékkal nem került sor az adóbevallások benyújtására, mert e mulasztásnak más oka volt.

[25] Nem bizonyított, hogy a cég3-nek az adóbevallás benyújtása esetén ténylegesen áfa-fizetési kötelezettsége keletkezett volna, sőt lehetséges az is, hogy visszaigénylésre váltak volna jogosulttá. A nyomozó hatóság azonban csak a kibocsátott számlákkal foglalkozott, ezzel szemben a levonásra feljogosító költség számlákra nem folyt bizonyítás.

[26] Hangsúlyozta, hogy a törvényszék is elfogadta azt az érvelést, miszerint a vádlottak a bevételüket, beleértve annak áfa-részét is, a gazdasági tevékenységük körében használták fel. Ezek között szükségszerűen voltak áfa-köteles beszerzések is, amelyek áfa-levonásra adtak alapot. E körben az elsőfokú ítélet helyesen tartalmazza azt a jogszabályi előírást, hogy az áfa-bevallásban azt a levonható általános forgalmi adót kell szerepeltetni, amelynek bizonylatával az adózó rendelkezik. Ugyanakkor a nyomozás nem irányult annak megállapítására, hogy az adózó egyáltalán rendelkezett-e költség számlákkal. A törvényszék is csak azt rögzítette, hogy a vádlottak utóbb nem szerezték be a cég3 által kibocsátott számlákat, de a költség számlákról az elsőfokú ítélet említést sem tett. A védelem állítása viszont az, hogy az adózó rendelkezett a befogadott költség számlákkal, noha erre irányuló nyomozás hiányában ezzel kapcsolatban semmilyen tény nem lehetett megállapítani.

[27] A védő szerint az elsőfokú ítélet helyesen tartalmazza a közigazgatási adó eljárásra vonatkozó szabályt, amely szerint áfa esetében az adóhiány becsült megállapítására nincs lehetőség. Kiemelte, hogy a védelem indítvány azért irányult becslésre, mert a büntető

törvényi szabályozás szerint csak a szándékos károkozás minősül bűncselekménynek, míg a közigazgatási eljárásban a szándékosság közömbös. Amely adómértékre nincs károkozási szándék, arra vonatkozóan a bűncselekmény elkövetése sem állapítható meg. A vádlottak károkozási szándéka nem irányulhatott a gazdasági tevékenység keretében befogadott költség számlákra, azok áfa-tartalmát nem kellett megfizetniük, sőt az is lehetséges, hogy az elszámolás adó-visszaigénylési egyenleget mutatott.

[28] A védő jelentőséget tulajdonított annak is, hogy a vádlottak nem rendelkeztek a valós gazdasági eseményekről kibocsátott számlák áfa-tartalmának megfizetéséhez szükséges összeggel, mivel a bevételüket, így a bankszámlákról felvett pénzüsszeget – az elsőfokú ítélet indokolása szerint is – a gazdasági társaság érdekében felhasználták. Márpedig, ha az adózó az adót nem tudja megfizetni, a mulasztását nem lehet szándékos károkozásnak minősíteni.

[29] Meglátása szerint a törvényszék helytelenül következtetett a védelem által hivatkozott Kfv.35.359/2016/9. számú kúriai határozatból arra, hogy a be nem nyújtott adóbevallással kapcsolatban az adólevonási jog utólagos érvényesítése kizárt. Ennek a kúriai határozatnak a lényege éppen az, hogy lehetőség van az utólagos áfa-levonási jog érvényesítésére, ennek folytán az adott bevallási időszakra vonatkozó áfa-fizetési kötelezettség mértéke utóbb változhat. Konkrétabban, az áfa-bevallásban nem szerepeltetett levonható adót a tárgyidőszakban is figyelembe kell venni, ha azt az adózó nem a bevallási időszakban érvényesíti. Ebből következően az áfa mértékének tekintetében jelen ügyben a történeti tényállás nyitott, ugyanis a bizonyítás nem cáfolta a valós gazdasági tevékenységet, tehát a bejövő költség számlákkal bármikor számolni kellett volna.

[30] A védő a bűncselekmény megállapításának esetére is vitatta azt, hogy a védelem felbujtója lett volna Terhelt1 I. rendű vádlottnak. Nincs ugyanis bizonyíték arra vonatkozóan, hogy Terhelt2 II. rendű vádlott az adóbevallás kapcsán bármilyen utasítást, rendelkezést, elvárást vagy igényt adott volna elő a vádlott-társa irányába. A vádlottak teljesen más indokokat közöltek az adóbevallások elmulasztásával kapcsolatban, ezek között viszont olyan nem szerepelt, amely bármelyikük vonatkozásában a szándékosságra utalna. A törvényszék csupán egyetlen tényből következtetett a szándékosságra, nevezetesen abból, hogy a cég3-nek általános forgalmi adót kellett volna fizetnie. Ettől a vádlottak mulasztása lehetett gondatlan is, hiszen maguk sem gondolhatták, hogy minden általuk kibocsátott számla áfa-tartalmát be kellene fizetniük, függetlenül a bejövő költség számláiktól.

[31] A büntetés enyhítését célzó fellebbezése körében arra hivatkozott, hogy az időmúlás – figyelemmel az elsőfokú ítélet kihirdetésétől a másodfokú eljárás befejezéséig eltelt további időtartamra is – olyan jelentős, hogy az a többi enyhítő körülménnyel együtt a szabadságvesztés végrehajtásának felfüggesztését indokolja.

[32] A nyilvános ülésen előadott perbeszédében Terhelt1 I. rendű vádlott védője azzal egészítette ki a fellebbezése indokolását, hogy a számlák megsemmisülése miatt Terhelt2 II. rendű vádlottal szemben négy büntetőeljárás indult, de csak két ügyben került sor vádemelésre, ezek közül egyben már jogerős marasztaló ítéletet hoztak. Két ügyben a nyomozó hatóság a büntetőeljárást bűncselekmény hiányában megszüntette, noha ugyanaz volt a tényállás, mint jelen ügyben. Elfogadhatatlannak tartja, hogy az egyes hatóságok ugyanazt az eseményt ennyire eltérően ítélik meg.

[33] Sérelmezte azt is, hogy a törvényszék olyan dolgokat kért számon Terhelt1 I. rendű vádlotton, amelyekre vonatkozóan nem rendelkezett információkkal, nevezetesen, hogy kellett-e fizetnie általános forgalmi adót, illetve léteznek-e a költségszámlákat kibocsátó cégek. Korábbi ismeretei miatt a védenccé csak azért nem nyújtott be ún. „nullás” áfa-bevallásokat, hogy ne marasztalják el az adóhatóság megtévesztése miatt.

[34] A védő továbbra is fenntartotta, hogy becsléssel is meg lehetett volna állapítani az adóhiányt, és akkor a vagyoni hátrány kisebb, akár a különösen nagy vagyoni hátrány alsó határát el nem érő mértékű lehetett volna. Ez már csak azért is indokolt lett volna, mert a törvényszék is valósnak fogadta el a gazdasági tevékenységet.

[35] Terhelt1 I. rendű vádlott az ítéltábla tanács előtt a felszólalásában kifejtette, hogy nem állt szándékában bűncselekmény elkövetése, azért nem nyújtott be áfa-bevallást, mert az egyik ismerőst korábban „nullás” áfa-bevallás miatt ítélték el. Ráadásul a felszámolása megkezdése után lehetősége sem volt arra, hogy bármit tegyen.

[36] Terhelt2 II. rendű vádlott védője a nyilvános ülésen előadott perbeszédében a fellebbezése indokolásának lényegét ismételte meg.

[37] Hangsúlyozta, hogy a cég3 tipikusan „áfa-körös” gazdasági tevékenységet végzett, így a befogadott számláknak is áfás-nak kellett lenniük. Az adózónak arra is törvényes lehetősége volt, hogy az adóhatósági eljárás megindulása után a bejövő költségszámlák benyújtásával pótolja az adó-bevallást. Márpedig jelen ügyben a költségszámlák mindenképpen csökkentették volna a befizetendő áfát.

[38] Álláspontja szerint az eljárás tárgyát képező büntetőügy nem mutatja azokat a sajátos jegyeket, amelyek esetén indokolt lehet végrehajtandó szabadságvesztés kiszabása, ugyanis nem „számlagyárról” volt szó, a cég3-nek mind bemenő, mind kijövő oldalon valós gazdasági tevékenysége volt.

[39] Terhelt2 II. rendű vádlott felszólalásában azt adta elő, hogy nem követett el bűncselekményt, és erre Terhelt1 I. rendű vádlottat sem bujtotta fel; a cég3 valós gazdasági tevékenységet végzett, de a számláik a beázáskor megsemmisültek.

[40] A fellebbezések Terhelt1 I. rendű vádlott vonatkozásában vezetettek részben eredményre.

[41] Az ítéltábla a Be. 590. § (1) bekezdése alapján az elsőfokú ítéletet az azt megelőző bírósági eljárással együtt bírálta felül. A fellebbezések a bűnösség megállapítására vonatkozó rendelkezéseket is támadták, így az ítélet korlátozott felülbírálatának nem volt helye [Be. 583. § (3) bekezdés, 590. § (3) bekezdés]. Ennek megfelelően a másodfokú felülbírálat kiterjedt az eljárási szabályok megtartásának, az ítélet megalapozottságának, a bűnösség megállapítására, a bűncselekmény minősítésére, a büntetés kiszabására vonatkozó rendelkezések, valamint az indokolás helyességének vizsgálatára is [Be. 590. § (2) bekezdés].

[42] Megállapítható, hogy az elsőfokú bírósági eljárásban nem történt olyan a Be. 608. § (1) bekezdésében írt abszolút eljárási szabálysértés, amely a felülbírálat tárgyát képező ügydöntő határozat hatályon kívül helyezését és az elsőfokú bíróság új eljárásra utasítására indokolná.

[43] A törvényszék nem valósított meg olyan, a Be. 609. § (1) bekezdésében meghatározott relatív eljárási szabálysértést sem, amely lényeges hatással lett volna az eljárás lefolytatására, a bűnösség megállapítására, a bűncselekmény minősítésére és a büntetés kiszabására.

[44] Az elsőfokú bírósági eljárásban a vádlottak és a védők a törvényes jogaikat, ezen belül a kérdezési, észrevételezési és indítványtételi jogukat korlátozás nélkül gyakorolhatták, a törvényszék a bizonyítás törvényességére vonatkozó rendelkezéseket betartotta, a bűnösség megállapítása, a cselekmény Btk. szerinti minősítése és a büntetés kiszabása tekintetében az indokolási kötelezettségének magas színvonalon és teljeskörűen eleget tett [Be. 609. § (2) bekezdés a), b) és d) pont].

[45] Az ítéltábla az iratok tartalma és a vádlottak által a nyilvános ülésen előadottak alapján az elsőfokú ítélet indokolásának személyi részét a következőkkel egészíti ki. A törvényszék által a bűnügyi nyilvántartásból 2021. január 15-én lekért adatok szerint Terhelt1 I. rendű vádlottat a Ceglédi Járásbíróság a 2016. május 24-én kihirdetett és ugyanazon a napon jogerőre emelkedett 14.B.125/2014/14. számú ítéletében a 2010. január 1-je és 2012. augusztus 28-a között elkövetett szerzői vagy szerzői joghoz kapcsolódó jogok megsértésének vétsége miatt 1 évre próbára bocsátotta. Terhelt1 I. rendű vádlott magas vérnyomás miatt gyógyszeres kezelésre, súlyos cukorbetegsége miatt inzulinos injekciózásra szorul, míg Terhelt2 II. rendű vádlott a magas vérnyomására és cukorbetegségére gyógyszert szed.

[46] Az ítéltábla a törvényszék által megállapított ítéleti tényállást támadó, a felmentést célzó fellebbezések kapcsán először az elsőfokú bíróság tényállásához kötöttségre, a megalapozatlanságra és annak következményeire vonatkozó általános eljárási szabályokat és jogelveket emeli ki.

[47] A másodfokú bíróság főszabály szerint a határozatát az elsőfokú bíróság által megállapított tényállásra alapítja [Be. 591. § (1) bekezdés].

[48] A tényálláshoz kötöttség elvi indokát a bizonyítékok értékelésére vonatkozó törvényi rendelkezések adják, amelyek szerint a bizonyítás eszközeinek és a bizonyítékoknak nincs törvényben előre meghatározott bizonyított ereje, a bíróság a bizonyítékokat egyenként és összességükben szabadon értékeli, és a bizonyítás eredményét az így kialakult meggyőződése szerint állapítja meg [Be. 167. § (3) és (4) bekezdése]. E szabályozás biztosítja a bizonyítékok hitelt érdemlőségének meggyőződés szerinti, szabad értékelését, illetőleg védik az elsőfokú bíróság mérlegelését.

[49] A törvény kivételesen engedi meg az elsőfokú bíróság által megállapított tényállástól való eltérést, mégpedig csakis abban az esetben, ha az ítélet megalapozatlan, illetve a fellebbezésben új tényt állítottak vagy új bizonyítékokra hivatkoztak, és ennek alapján a

másodfokú bíróság bizonyítási eljárást folytat le [Be. 591. § (1) bekezdés]. Tehát az eltérő tényállás megállapításának elsődleges és általános feltétele, hogy az első fokon meghozott ítélet tényállása nem megalapozott.

[50] Ugyanakkor a megalapozatlanság mértéke (teljes vagy részbeni) más-más jogkövetkezménnyel jár.

[51] Az elsőfokú ítélet teljes egészében megalapozatlan, ha az elsőfokú bíróság nem állapított meg tényállást vagy a tényállás teljes egészében felderítetlen [Be. 592. § (1) bekezdés a) és b) pont]. Teljes megalapozatlanság esetén a másodfokú bíróság nem ügydöntő végzésével hatályon kívül helyezi az elsőfokú ítéletet és az elsőfokú bíróságot új eljárásra utasítja [Be. 610. §], azaz ilyen esetben az elsőfokú ítélet másodfokú bíróság általi korrekciójára nincs törvényes lehetőség.

[52] Részben megalapozatlan az ítélet, ha az elsőfokú bíróság a tényállást hiányosan állapította meg, a tényállás részben felderítetlen, a megállapított tényállás ellentétes a bíróság által lefolytatott bizonyítást érintő ügyiratok tartalmával, az elsőfokú bíróság a megállapított tényekből további tényre helytelenül következtetett [Be. 592. § (1) bekezdés a-d) pont]. Csak részbeni megalapozatlanság esetén kerülhet sor a tényállás kiegészítésére (ez a hiányzó ténymegállapítás pótlását jelenti) vagy helyesbítésére (a meglévő ténymegállapítás módosítása vagy mellőzése), amely történhet az elsőfokú bíróság által lefolytatott bizonyítást érintő ügyiratok tartalma, ténybeli következtetés vagy a felvett bizonyítás útján [Be. 593. § (1) bekezdés a) pont]. A kiegészítés, helyesbítés csak a meglévő tényállásba illeszkedő ténymegállapítást eredményezhet, attól eltérőt semmiképpen. Ezzel szemben a másodfokú bíróság az ítélet részbeni megalapozatlanságát oly módon is kiküszöbölheti, hogy az elsőfokú bíróság által lefolytatott bizonyítást érintő ügyiratok tartalma, ténybeli következtetés vagy a felvett bizonyítás alapján az elsőfokú bíróság által megállapított tényállástól eltérő tényállást állapíthat meg, ha a vádlott felmentésének vagy részbeni felmentésének, vagy az eljárás megszüntetésének vagy részbeni megszüntetésének van helye [Be. 593. § (1) bekezdés b) pontja]. Hangsúlyozni kell, hogy az eltérő tényállás megállapításának értelemszerűen alapvető feltétele annak megalapozatlansága (BJD 8349). Ha a tényállás megalapozott, akkor még a felmentő határozat érdekében sem lehet eltérő tényállást megállapítani pusztán a bizonyítékok eltérő értékelésével (BJD 7761, BJD 8377). Ez a jogi tartalom áll annak a megállapításnak a hátterében, miszerint a mérlegeléssel megállapított tényállás támadása a bizonyítékok felülmérlegelésével, illetve annak útján nem lehetséges. Egyébként részbeni megalapozatlanság esetén a másodfokú bíróság az elsőfokú ítéletet a helyesbített, kiegészített, illetve az eltérően megállapított tényállás alapján bírálja felül [Be. 593. § (3) bekezdés].

[53] A védelem a felmentésre irányuló fellebbezése körében új tény nem állított, új bizonyítékokra nem hivatkozott, Terhelt I. rendű vádlott védője csupán a Be. 592. § (2) bekezdés c) és d) pontjaiban írt eljárásjogi rendelkezéseket hívta fel, de adós maradt annak konkrét meghatározásával, hogy a törvényszék ítéletét miért értékeli részbeni megalapozatlannak.

[54] Márpedig az ítéltábla álláspontja szerint a törvényszék által megállapított tényállás felderített, hiánytalan, irathű és helytelen ténybeli következtetésektől mentes, így az a Be. 591. § (1) bekezdése alapján irányadó volt az ítélet felülbírálata során.

[55] A törvényszék az ítélete indokolásában az 5. oldal harmadik bekezdésében sorolta fel azokat a bizonyítási eszközöket (terhelti- és tanúvallomások, számlák, cégmásolatok, adóhatósági eljárásban keletkezett iratok, bankszámlakivonatok és egyéb okiratok), amelyekre az ítéleti tényállását alapította. E bizonyítási eszközök által szolgáltatott bizonyítékok tartalmi ismertetésére csakugyan nem volt szükség, figyelemmel arra, hogy a vádlottak sem vitatták a vádirati tényállásban rögzített lényegesebb tényeket, nevezetesen a cég3-re vonatkozó cégadozatokat, a vádlottaknak a gazdasági társaságban kifejtett tevékenységét, a 2014. év első és második negyedévében kiállított számlák tartalmát, illetőleg erre az időszakra vonatkozóan az áfa-bevallások benyújtásának elmulasztását.

[56] A törvényszék koherens és logikai hibáktól mentes indokát adta annak, hogy a vádlottak bűnösségét mely bizonyítékok és ténybeli következtetések alapján látta megállapíthatónak. Ennek keretében kellő részletességgel fejtette ki, hogy a vádlottak védekezését miért nem látta elfogadhatónak, az igazságügyi adószakértő kirendelését célzó védői indítványt miért utasította el, továbbá a bizonyítékok értékelése során részletesen foglalkozott a védelem érdemi felvetéseivel is. Bizonyítékértékelési, mérlegelési tevékenysége nem feltételezéseken, spekuláción alapult, annak alapját konkrét bizonyítékból származó tényszerű adatok, körülmények képezték; az ítélet indokolásából megismerhető a meggyőződés kialakulásának az a logikai folyamata is, amely a bizonyítás eredményének megállapításához vezetett.

[57] A terhelti és tanúvallomások tartalmából okszerűen vont le következtetést arra, hogy a számlák szerinti gazdasági események valósak voltak, miként arra is, hogy Terhelt1 I. rendű vádlott a cég3 ügyvezetőjeként nem tett eleget 2014. év első és második negyedévében esedékes áfa-bevallási és fizetési kötelezettségének.

[58] A törvényszék a számlák releváns adatai (a kiállítás időpontja, áfa-tartalma) alapján helyesen állapította meg a vagyoni hátrány összecszerűségét, a cég6. felé 2014. július 2-án kiállított számlák áfa-tartalmát csakugyan le kellett vonni a vádiratban be nem vallott és meg nem fizetett áfaként meghatározott összegből.

[59] Terhelt2 II. rendű vádlottnak a gazdasági társaság működése körében kifejtett tevékenységéből (ügyvezetői minősége megszűnése után is ő tartotta a kapcsolatot az üzleti partnerekkel, a cég ügyeiben önálló döntéseket hozott, kiállította a számlákat), Terhelt1 I. rendű vádlott szerepéből (szívességből, felkérésre vállalta el az ügyvezetőséget) megalapozott következtetést vont le arra, hogy Terhelt2 II. rendű vádlott döntött az adóbevallások benyújtásáról, pontosabban azok be nem nyújtásáról, a cég3 névleges ügyvezetőjeként Terhelt1 I. rendű vádlott eleget tett e döntésnek, illetőleg az ezzel összefüggő kérdésnek, amikor az adóbevallási és áfa-fizetési kötelezettségét nem teljesítette.

[60] A törvényszék az általános forgalmi adóról szóló 2007. évi CXXXVII. törvény 120. § a) pontja és 127. § (1) bekezdés a) pontja alapján helytállóan mutatott rá az adólevonási jog gyakorlásának feltételeire. E körben az ítéltábla osztotta azt az érvelést is, miszerint szabályosan kiállított költségszámla hiányában adólevonási jog gyakorlására nincs lehetőség, becsléssel megállapítható, levonásba helyezhető általános forgalmi adó nem létezik. Nem

mond ellen e megállapításnak a védelem által a fellebbezése indokolásában hivatkozott kúriai határozat sem.

[61] Okszerűen utalt a törvényszék arra, hogy jelen ügyben a gazdasági társaság ügyvezetője Terhelt1 I. rendű vádlott 2014. évi első és második negyedévére vonatkozóan egyáltalán nem nyújtott be adóbevallást, így e tárgyidőszakokra vonatkozóan – szemben a védelem álláspontjával – az adólevonási jog utólagos jogszerű gyakorlására nem kerülhetett sor. Nem volt ugyanis bevallott adó, amelynek mértékét,összegezését utóbb, költségszámlák pótlólagos módosításával korrigálni lehetett volna. A vádlottak büntetőjogi felelőssége szempontjából lényegtelen, hogy a cég3-nek volt-e annyi bevétele a tárgyidőszakban, amiből áfa-fizetési kötelezettségét teljesíthette volna, de a bankszámla-kivonatokon látható pénzmozgások szerint volt miből az áfa-t megfizetni, és a vádlottaknak elsődlegesen az adóhatóság felé fennálló fizetési kötelezettségüknek kellett volna eleget tenniük.

[62] A törvényszék az ítélete indokolásában helyesen vezette le, hogy miért látta megállapíthatónak a cselekmény szándékos elkövetését. A könyvelő végzettségű Terhelt1 I. rendű vádlott, illetve a gazdasági társaságok működésében ugyancsak jártas, a számlákat kiállító és azok áfa-tartalmát is rögzítő Terhelt2 II. rendű vádlott tisztában voltak azzal, hogy a cég3-t áfa-bevallási és fizetési kötelezettség terheli. Ennek nem lehetett akadálya az adóbevallás alapjául szolgáló számlák esetleges megsemmisülése sem, mivel a tárgyidőszakban valóban négy gazdasági társasággal álltak üzleti kapcsolatban, cég3 bankszámla-kivonataiban megjelenő adatok alapján számukra nem csak az egyébként korábbról is ismert üzleti partnerek, de az azok által átutalt pénzeszegek is beazonosíthatók voltak. Egyébiránt a cég1, cég4., cég6., cég5 a nyomozati eljárásban történt tanúkihallgatások idején is működő cégek voltak, a vezető tisztségviselőik vagy az általuk megbízott személyek az adóhatóság felhívására a tárgyidőszakra vonatkozó számlákat becsatolták. Ebből következően a vádlottaknak minden lehetőségük megvolt arra, hogy a hiányzó számlákat a kérdéses üzleti partnerektől az adóbevallásra nyitva álló határidő lejárta előtt beszerezzék, és bevallási kötelezettségüknek eleget tegyenek. Megjegyzendő, hogy a vádlottak a számlák pótlására, a partnerektől történő beszerzésére még kísérletet sem tettek, legalábbis a cég1 ügyvezetőjének, tanúlnak és a cég5 ügyvezetőjének, Kovács László Imrének a 2020. szeptember 23-án tartott tárgyaláson tett tanúvallomása (27. számú tárgyalási jegyzőkönyv 5-6. és 8. oldal) szerint ilyen megkeresés a vádlottak részéről nem érkezett.

[63] Mindezekre tekintettel, a törvényszék megalapozottan következtetett a vádlottak bűnösségére. Az ítéltábla maradéktalanul egyetértett a terhükre megállapított bűncselekmény jogi minősítésével és a részletesen kifejtett jogi indokolással (ítélet 6-9. oldalai), az abban foglalt megállapítások a büntető anyagi jogi rendelkezéseknek megfelelnek, és a tényállásban rögzített elkövetési magatartás csakugyan kimeríti a Btk. 396. § (1) bekezdés a) pontjának negyedik fordulata szerinti költségvetési csalás bűntettének törvényi tényállását („költségvetésbe történő befizetési kötelezettség vonatkozásában a valós tény elhallgatja, és ezzel a költségvetésnek vagyoni hátrányt okoz”). Az okozott vagyoni hátrány a Btk. 459. § (6) bekezdés d) pontja alapján különösen nagy, így a cselekmény jogi minősítése valóban a Btk. 396. § (1) bekezdés a) pontjába ütköző és a (4) bekezdés a) pontja szerint minősülő költségvetési csalás bűntette, amelyet a cég3 bejegyzett ügyvezetőjeként Terhelt1 I. rendű vádlott tettesként, míg a céget ténylegesen irányító, az adóbevallás be nem nyújtásáról döntést hozó Terhelt2 II. rendű vádlott felbujtóként valósított meg.

[64] A büntetés kiszabása során figyelembe vett alanyi és tárgyi tényezőket csak annyiban kell kiegészíteni, hogy Terhelt1 I. rendű vádlott terhére értékelendő a büntetőeljárás hatálya alatti elkövetés (a szerzői jog megsértése miatt már folyamatban volt vele szemben az eljárás), és további enyhítő körülmény a vádlottak megromlott egészségi állapota, betegségei. A törvényszék az enyhítő tényezők körében helyesen tulajdonított jelentőséget – az időmúlás mellett – a büntetőeljárás tényleges tartamának, ugyanis annak észszerű időn belüli befejezésének követelménye a tisztességes eljárás részjogosítványa [Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdése, 2/2017. (II.10.) AB határozat], és jelen ügyben az eljárás jelentős elhúzódása nem a vádlottak magatartására vezethető vissza. A nyomozás 2015. szeptember 10-én történt elrendelését követően csak közel négy év elteltével, 2019. május 29-én került sor a vádemelésre, ez idő alatt a terhelték mindvégig a nyomozó hatóság rendelkezésére álltak. A vagyoni hátránynak az értékhatárt nem sokkal meghaladó mértéke valóban inkább a vádlottak javára volt értékelhető.

[65] A vádlottakkal szemben kiszabott szabadságvesztés tartama igazodik a bűncselekmény tárgyi súlyához, a vádlottak társadalomra veszélyességéhez és a feltárt bűnösségi körülményekhez, egyben alkalmas a büntetési célok elérésére. A törvényszék – pontosan rögzítve a bűncselekményre irányadó büntetési tételkeretet és a középértéket – a vádlottak esetében valóban méltányosan, lényegesen a középérték alatt határozta meg a szabadságvesztés tartamát (1 év 6 hónapban/2 évben). Ennél rövidebb tartamú szabadságvesztés kiszabására az ítéltábla sem látott lehetőséget, az ugyanis súlytalanná tenné a büntetéseket, amelynek következtében a generális és speciális prevenciók célok nem érvényesülhetnének kellő hatékonysággal.

[66] Az ítéltábla – különös tekintettel a közel hét éves időmúlásra, a vádlottak elkövetéskori büntetlen előéletére, a jelenlegi rendezett családi és egzisztenciális körülményeikre, illetőleg egészségi állapotukra – nem látott okot a szabadságvesztések tartamának az ügyészség által indítványozott súlyosítására sem.

[67] A már hivatkozott kedvező személyi körülmények Terhelt1 I. rendű vádlott esetében a szabadságvesztés végrehajtásának felfüggesztését indokolták, az ítéltábla viszont mérsékelte a próbaidő tartamát, figyelemmel arra, hogy a vádlott több mint hat éve áll a büntetőeljárás hatálya alatt. A vádlott életkora, a rendezett életkörülményei miatt alappal feltételezhető, hogy rövidebb tartamú, 2 évben meghatározott próbaidő is elégséges arra, hogy a vádlottat újabb bűncselekmény elkövetésétől visszatartsa.

[68] Bár a vádlottaknak az elsőfokú ítélet kihirdetésekor és a másodfokú elbíráláskor fennálló személyi körülményei közel azonosak (tartós párkapcsolatban élnek, állandó munkából biztos megélhetésük van, ugyanolyan betegségeik vannak), a törvényszék okkal differenciált a vádlottak között a büntetések tartamában és azok következményeiben, Terhelt2 II. rendű vádlott társadalomra veszélyessége csakugyan fokozottabb, mint Terhelt1 II. rendű vádlotté. E körben alappal hivatkozott Terhelt2 II. rendű vádlottnak a jelen ügyben elbírált bűncselekményben tanúsított meghatározó szerepére, valamint arra, hogy már vádlottként vett részt az ugyancsak költségvetési csalás miatt korábban indult büntetőeljárásban tartott bírósági tárgyalásokon, amikor Terhelt1 I. rendű vádlottal az újabb bűncselekményt megvalósította. Ezért e vádlott esetében nem volt ok a szabadságvesztés tartamának a törvényi minimum alatt történő meghatározására, illetőleg a végrehajtás felfüggesztésére.

[69] A szándékos bűncselekmény miatt végrehajtandó szabadságvesztésre ítélt Terhelt2 II. rendű vádlott méltatlan a közügyek gyakorlására, ezért a törvényszék a Btk. 61. § (1) bekezdése alapján helyesen döntött a közügyektől eltiltás alkalmazásáról, e mellékbüntetés tartama is megfelelő.

[70] A bűncselekményt haszonszerzési céllal megvalósító vádlottakkal szemben a büntető anyagi szabályok kötelező rendelkezése [Btk. 50. § (2) bekezdés] szerint került sor pénzbüntetés kiszabására, annak tételszáma igazodik a bűncselekmény tárgyi súlyához, míg a napi tételösszeg a vádlottak ismert jövedelmi viszonyaihoz [Btk. 50. § (1) és (3) bekezdés]. A pénzbüntetés átváltoztatására vonatkozó rendelkezések is törvényesek [Btk. 51. § (1) bekezdés].

[71] A bűncselekményt a gazdasági társaságban viselt ügyvezetői tisztségének felhasználásával elkövető Terhelt1 I. rendű vádlottat a Btk. 52. § (1) bekezdés b) pontja alapján indokolt eltiltani a foglalkozása gyakorlásától, e büntetés tartamának mérséklésére nincs ok.

[72] A törvényszék a szabadságvesztés végrehajtási fokozatáról [Btk. 37. § (2) bekezdés a) pont] és – Terhelt1 I. rendű vádlott vonatkozásában a végrehajtás elrendelése esetére – a feltételes szabadságra bocsátás legkorábbi időpontjáról törvényesen rendelkezett [Btk. 38. § (2) bekezdés a) pont].

[73] Helyesek és törvényesek a lefoglalt bűnjelekre, illetőleg az igazságügyi kéz- és gépirásszakértő díjával és költségével felmerült bűnügyi költség egyetemleges viselésére vonatkozó ítéleti rendelkezések is.

[74] Mindezekre figyelemmel, az ítéltábla a Be. 599. § (1) bekezdése szerint nyilvános ülésen a fellebbezésekkel támadott elsőfokú ítéletet Terhelt1 I. rendű vádlott vonatkozásában a Be. 606. § (1) bekezdés alapján – a végrehajtásában felfüggesztett szabadságvesztés próbaidejének mérséklésével – részben megváltoztatta, egyebekben a Be. 605. § (1) bekezdése szerint helybenhagyta.

[75] Elírás miatt a Be. 453. § (1) és (6) bekezdései alapján Terhelt1 I. rendű vádlott személyazonosító okmányának a számát, Terhelt2 II. rendű vádlott lakcímében az irányítószámot javítani kellett.

[76] Az ítéltábla határozata elleni fellebbezés lehetőségét a Be. 615. § (1) és (2) bekezdéseiben írt rendelkezések zárják ki.

Budapest, 2021. október 21.

Dr. Hrabovszki Zoltán s.k. a tanács elnöke, Dr. Lőrinczy Attila István s.k. előadó bíró, Dr. Németh Nándor s.k. bíró

A Fővárosi Törvényszék 2021. január 15. napján kihirdetett 17.B.668/2019/35. számú ítélete – a Fővárosi Ítéltábla mint másodfokú bíróság 4.Bf.139/2021/9. számú határozata folytán – 2021. október 21. napján jogerős.

Budapest, 2021. október 21.

Dr. Hrabovszki Zoltán s.k.

a tanács elnöke